

בכהנים ובישראלים — חד אומה הוא! אלא, מקדש הוא דקדישי כהנים טפי מישראל וזה הוא החילוק שביניהם, אבל ישראל וכנענים שתי אומות הם.

ואיבעית אימא טעם אחר לזה שנאמר במשנה "שבישראל" ולא "שבעובדי כוכבים", אף על גב שהעכו"ם נערכים, כרכי מאיר: דאידי דקא בעי למיתנא סיפא: "ובשדה אחוזה", דבישראל הוא דמשכחת לה דין שדה אחוזה, שאם הקדישה נפדית בשיעור קצוב, אבל בעובד כוכבים לא משכחת לה דין שדה אחוזה, [אלא בשויה היא נפדית אם הקדישה], דעכו"ם לאו בני אחוזה בארץ ישראל נינהו, [שדין זה לא שייך כי אם בארץ ישראל, שזו מצוה התלויה בארץ ועובד כוכבים אין לו נחלה בארץ⁽³⁾ — תוס']. משום הכי קתני את הנאה שבישראל ואת הכעור שבישראל.

מתניתין:

זה ששינינו בריש פירקין יש בשדה אחוזה להקל ולהחמיר — ביצד:

אחד המקדיש שדה אחוזה בחולת [סביבות, כמו מחול הכרם] המחוז, בסביבות העיר,

עובד כוכבים נמי נערך, אלא משום כך נקט התנא: "את הנאה שבישראל", ולא אמר "את הנאה שבכנענים", כיון שאסור להזכיר שם נוי על כנעני! ומלתא אגב אורחיה קא משמע לן [השמיענו התנא בדרך אגב] במה שלא אמר "את הנאה שבכנענים" — כדרך יהודה אמר רב. דאמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שיאמר "כמה נאה כנעני זה!" שכתוב "לא תחנם", ודורשים "לא תתן⁽²⁾ להם חן" שאסור להזכיר נוי על כנעני.

ומקשינן: אף שלא רצה התנא לשנות "ואת הנאה שבכנענים" מהטעם שאמרנו, וליתני: את הנאה שבישראל ואת הכעור שבכנענים?

ומשינינן: בחד אומה קמיירי, בתרי אומה — ישראל וכנענים — לא מיירי!

ומתמהינן: ולא מדבר התנא בשתי אומות? והרי בהמשך במשנה מדבר בשתי אומות! שמבואר שם שיש באונס ומפתה קולא וחומרא, שהרי אחד שאנס ופיתה את הגדולה "שבכהונה", ואת הקטנה "שבישראל", נותן חמשים סלעים, וכהנים וישראל הם שני מינים.

ומשינינן: התם גבי אונס ומפתה — דמיירי

שעל גוי אסור לומר נאה ולכן הזכירה ישראל בדוקא.

2. בסוטה [מב ב] מפרשת הגמרא בפסוקים שנאמרו על גבורת גלית, שלא סיפרו אפילו חצי שבחו ומכאן לומדים שאסור לספר בשבח הרשעים.

והקשה הקרן אורה שהרי זה איסור דאורייתא משום לא תחנם כמבואר כאן ומדוע

צריך ללמוד זאת מנביא.

ותירץ הקרן אורה, ששם סיפרו את גבורת גלית כדי לשבח מתוך כך את דוד שניצח אותו ובאופן כזה שהמטרה איננה לשבח את הגוי אין איסור לא תחנם, ומכל מקום לומדים משם שאפילו באופן כזה לא לשבח רשעים.

3. הגרי"ז הסתפק, אם כוונת התוספות משום שבפועל כל קרקע שיש לגוי בארץ היא רק ממה

[שומרון – כפתור ופרח] שהכרמים שם מעולים הם מאד, **נותן** מי שפודה אותם – בין הבעלים ובין⁽⁵⁾ אחר – לפדיון ההקדש, כל בית **זרע חומר** [כור] **שעורים**, [חלקת שדה שזורעים בה כור שעורים] **בחמישים**⁽⁶⁾ **שקל כסף** [אם פודה בתחלת שנות היובל].

שאינן השדה שם חשובה כל כך מפני דריסת הרגלים. [לישנא אחרינא: בחולת: לשון חול, המחוז: שם מקום שלא היו שדותיו חשובות, כלומר: המקדיש משדות החול של אותו מקום – רש"ש בהבנת רש"י], **ואחד המקדיש שדה אחוזה בפרדיסות**⁽⁴⁾ **סכסטי**

חידוש התוספתא שגם ביריחו יש דין שדה אחוזה שנפדית בחמישים שקל והטעם לזה או משום שסובר רבי יהודה שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא, או כדעת הכפתור ופרח שלכל דיני קדושת הארץ קדושה ראשונה לא בטלה, וכל הנדון הוא רק לגבי תרומות ומעשרות וכו'.

5. כך פירש רש"י, ותמה השפת אמת בשלמא הבעלים כיון שזיכתה להם התורה לפדות הרי הם פודים בחמישים שקל כסף ואף על פי ששווה יותר. אך מישהו אחר שפודה מדוע שלא יצטרך לפדות בשוויו.

ולפי מה שמבואר שגם אחר פודה בחמישים שקל כסף הסתפק השפת אמת מה יעשו כאשר כמה אנשים רוצים לפדות את השדה למי מהם יתנו לפדות.

ועוד תמה השפת אמת בקרקעות במקומות הגרועים ששויים פחות מחמישים שקל ואין מי שיפדה בחמישים מדוע שלא יתנו לפדות לכל הפחות בשווים.

ובמנחת חנוך [שנה ב] כתב שכאשר הבעלים רוצים לפדות הם קודמים לכל אדם ופודים בחמישים שקל ואפילו שאחר מוכן לפדות ביותר, אבל שהבעלים אינם פודים ובאים כמה אחרים לפדות בזה ודאי יתנו למי שמרבה במחיר ומשום רווח הקדש.

6. הדין הוא שהקדש שווה מנה שחיללו על שווה פרוטה מחולל. וכתב המנחת חינוך [שנה ב] שבשדה אחוזה שנפדית בחמישים שקל כסף

שקונה ולכן זוהי שדה מקנה שחוזרת ביובל, או שכוונת התוספתא ששם שדה אחוזה זה רק במה שמקבל מכח חלוקת הארץ, וגויים שאינם בחלוקת הארץ ממילא אין להם שדה אחוזה.

והוכיח הגרי"ז כצד השני. שהרי גם לגויים יש קרקע שאינה חוזרת ביובל כגון קרקעות שנשארו להם מזמן כיבוש הארץ וכך היתה הקרקע של בית המקדש שייכת לארונה היבوسی, וכן למאן דאמר שמתנה איננה חוזרת ביובל הרי אם קיבל הגוי מתנה קרקע איננה חוזרת ביובל.

וברגמ"ה פירש, שאין להם שדה אחוזה כי עכו"ם איננו קונה את גוף הקרקע. וכתב הגרי"ז, שכך מבואר בירושלמי ומשום שאין קנין לעכו"ם בארץ ישראל ולמדים זאת מהפסוק.

עוד כתב ברגמ"ה שאין לגוי שדה אחוזה כי אין לו קורבה לאביו ואיננו יורש אותו, ותמה עליו המגיה שהרי מפורש בגמרא שגוי יורש את אביו? ותירץ הגרי"ז, שכוונת רגמ"ה שדין ירושת עכו"ם הוא דין מחודש ואיננו כדין ירושה של ישראל. אך מה שכתב רגמ"ה שאין לו שאר אב זה תמוה כי ודאי שיש לו קורבה לאביו.

4. **בתוספתא** מובא שרבי יהודה אומר אף המקדיש בחולת יריחו נותן חמישים שקל כסף בזרע חומר שעורים, וצריך ביאור מה החידוש המיוחד ביריחו.

וביאר בספר צפנת פענח שהרי דין שדה אחוזה שנפדית בחמישים שקל כסף הוא רק בארץ ישראל, ואלו יריחו לא התקדשה בקדושה שניה של עזרא ואין בה קדושת ארץ ישראל, וזה

ונמצינו מקילים בפרדיסות סבסטי, ומחמירים בחולת המחוז.

אחד שדה מקנה⁽⁷⁾, ואחד שדה אחוזה נפדים מן ההקדש בשיעור הקצוב.

ובשדה מקנה שהקדיש הקונה שדה אחוזה את השדה להקדש, נותן לפדיון ההקדש את שווי.

ומסיים רבי אליעזר: מה בין (8) שדה אחוזה לשדה מקנה: שבשדה אחוזה, הוא בעל האחוזה שהקדישה, נותן ומוסיף חומש על הפדיון ככתוב בפרשת שדה אחוזה: "ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אותו ויסף

רבי אליעזר אומר שלא כדברי ת"ק, אלא:

חומר שעורים.

הדין אינו כך, אלא מכיון שקבעה התורה שיעור לפדיון הרי בפחות מזה אין הפדיון חל.

8. הקשו התוספות, מדוע לא אומרים חילוק בין שדה אחוזה לשדה מקנה, ששדה אחוזה שהקדישה מתחלקת לכהנים ביובל, ואילו שדה מקנה שהקדישה חוזרת ביובל לבעלים.

7. רש"י בחומש [ויקרא כז כב] כתב שגם שדה מקנה נפדית בחמישים שקל כסף, ותמה המשנה למלך [פ"ד מערכין הכ"ו] מדוע פירש כדעת רבי אליעזר ולא כדעת רבנן, וכדעת הרמב"ם הוכיח המשנה למלך שפסק כרבנן שהרי כתב שכשפודים שדה מקנה שמים אותה ומכריזים עליה כדי להרבות במחירה, הרי שאין בשדה מקנה את השיעור הקצוב של חמישים שקל וכדעת רבנן שדין זה נאמר רק בשדה אחוזה.

ותירץ הגרי"ז, שהמשנה הרי באה לומר חילוק בין שדה מקנה לשדה אחוזה, ואילו דין זה שמתחלק לכהנים ביובל או שחוזר לבעלים אינו תלוי בשם שדה אחוזה ושדה מקנה, אלא תלוי בזה שקרקע שחוזרת ביובל אין הקונה יכול להקדישה רק עד היובל ולא על יותר מזה כי אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. אך באופן שאין הקרקע חוזרת ביובל וכמו במתנה למאן דאמר שאינה חוזרת ביובל, הרי אם יקדיש מקבל המתנה את הקרקע הרי היא מתחלקת לכהנים ביובל ואף על פי שהיא שדה מקנה.

וביישוב דברי רש"י כתב בנימוקי הגרי"ב שפירש את הפסוק כדעת רבי אליעזר אך לא משום שכך ההלכה, והמלבי"ם כתב שכוונת רש"י היא כשבאים הבעלים הראשונים לפדות את הקרקע, ואצלם היא באמת שדה אחוזה.

ולכן נקטה המשנה החילוק בין שדה אחוזה לשדה מקנה לענין חמישים שקל כסף שזה תלוי באמת בשם שדה אחוזה ושדה מקנה, ואם יהיה שדה מקנה שאינה חוזרת ביובל גם היא אין בה דין חמישים שקל כסף, וראיה לזה מדברי הגמרא לעיל שבעכו"ם אין דין שדה אחוזה, ואף על פי שלדעת הרמב"ם קרקע שקנה עכו"ם אינה חוזרת ביובל כי יש קנין לעכו"ם להפקיע מקדושת ארץ ישראל, הרי מוכח שדין חמישים שקל תלוי בשם שדה אחוזה ולא תלוי בחזרה ביובל.

והמנחת חינוך [שנה ב] כתב שאולי גם הרמב"ם פוסק כרבי אליעזר, ומה שהוכיח המשנה למלך מדברי הרמב"ם שכתב שבשדה מקנה שמים ומכריזים, דחה המנחת חינוך שהרי בשדה אחוזה הבעלים קודמים לפדות. אך בשדה מקנה לא נזכר שיש דין קדימה לבעלים לפדות ולכן תמיד שמים ומכריזים כדי שיבואו אחרים והם פודים ביותר מחמישים שקל, אבל בשדה אחוזה שהבעלים קודמים לא מכריזים כי בין כה הבעלים קודמים לפדות ולהם יש זכות לפדות בשיעור הקצוב חמישים שקל כסף לזרע

הונא שאומר שצריך לפדות מלבד את הקרקע גם את הגפנים, וכדינם, שהם נפדים בשווייהם.

ומשנינן: **אמר ליה: התנא במשנה לא דיבר במי שהקדיש קרקע שנטוע בה כרם, אלא במי שהקדיש קרקע שהיא ראויה לפרדיסות סבסטי קאמר.**

עוד **איתיביה** רב נחמן לרב הונא מבריייתא: כתוב בפרשת הקדש שדה אחוזה, "ואם משדה אחוזתו יקדיש איש לד' והיה ערכך לפי זרעו זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף", ודורשים: **בית "זרע" — אין לי שנפדה בנ' שקלים אלא בית זרע שראוי לזריעה. שדה הנטועה גפנים, ושדה הנטועה בקנים ושדה אילנות, מנין שגם היא תהא נפדית בנ' כסף? תלמוד לומר: ואם מ"שדה" אחוזתו יקדיש וגו', "שדה" מכל מקום משמע, [כלומר: שיפדה את השדה, ואין צריך לפדות את האילנות — רבינו גרשום] וקשה על רב הונא.**

ותירץ לו רב הונא: **אמר ליה, הכא בבריייתא זו נמי [כמו במימרא דלעיל "הקדיש שדה מליאה אילנות וכו'"]**, פודה את האילנות בשווייהן וחוזר ופודה את הקרקע בשיעור הקצוב לה. ומה שמרבים "שדה מכל מקום", לא מדובר על האילנות, אלא על הקרקע בלבד, ואפילו היא ראויה לפרדסות סבסטי.

איתיביה לרב הונא מבריייתא אחרת: **הקדיש שלשה [כגירסת רש"י] אילנות [נטיעות קטנות — תוס']**, והיה שיעור הפיזור

חמישית כסף ערכך עליו וקם לו", **ובשדה מקנה** (9) שהקדיש אותה הקונה **אינו נותן הפודה אותה חומש.**

גמרא:

המקדיש אילנות שבשדה אחוזתו, הרי הם נפדים בשווים, ולא בשיעור הקצוב בקרקע עצמה, שהיא נפדית לפי בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף [ולומדים זאת מפסוק, לקמן בעמוד ב'].

ואמר רב הונא: אף אם הקדיש שדה מליאה אילנות אותה ואת אילנותיה, כשהוא פודן, אין אומרים שדי לו שיפדה את השדה יחד עם האילנות בשיעור שקצבה תורה לפדיון קרקע [בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף], אלא: פודה את האילנות בשווין, וחוזר ופודה את הקרקע לפי בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף.

ומפרשין לה: **אלמא קסבר רב הונא: אדם כשהוא מקדיש, בעין יפה הוא מקדיש! ועל כן אומרים שכוונתו להקדיש את האילנות לבד ואת הקרקע לבד, ולא הקדישם יחד על מנת שיפדה את האילנות אגב הקרקע, שזו עין רעה היא, שאם כן אינו נותן להקדיש בפדיון האילנות כלום.**

איתיביה רב נחמן לרב הונא ממשנתנו: **אחד המקדיש בחולת המחוז, ואחד המקדיש ב"פרדיסות" סבסטי** דהיינו כרמים נטועים, **נותן בבית זרע חומר שעורים חמשים שקל כסף** ונפדה גם הכרם בזה, וקשה על רב

9. ובפודה בית מקנה כתב המנחת חינוך [שנה א] שמוסיף חומש, ורק שדה מקנה התמעט

וההפרש שבין אילן לאילן כשיעור הפיזור הראוי לשלשה אילנות מתוך מטע עשרה אילנות לבית סאה, שנטיעה באופן הזה היא לפי הסדר הראוי לנטיעת אילנות, וכל הקרקע שבין האילנות צריכה לאילנות, ועל כן: הרי זה הקדיש גם את הקרקע אף על גב שלא הזכירה, כיון שהקרקע בטילה לגבי אילנות [רבינו גרשום], וגם את האילנות הקטנים שביניהם.

כשהוא פודה את האילנות והקרקע, פודה את הקרקע, לפי בית זרע הומר שעורים בחמשים שקל כסף, והאילנות נפדין אגב הקרקע.

והדין שאמרנו שקדשו גם הקרקע והאילנות שביניהם, אינו אלא כשהיו נטועים בשיעור פיזור של מטע עשרה לבית סאה. אבל אם היה שיעור פיזורם פחות מיכן [משיעור מטע עשרה לבית סאה], שהיו צפופים יותר, או שהיה שיעור פיזורם יתר על כן, שהיו מפוזרים יותר, שאינם נטועים כסדר נטיעת אילנות. או אפילו היו נטועין כסדר, אלא שהקדישן לשלשת האילנות בזה אחר זה — הרי זה לא הקדיש לא את הקרקע ולא את האילנות שביניהם. והטעם שלא הקדיש את הקרקע כשהקדיש את האילנות בזה אחר זה, כיון שאין קנין בקרקע שבין האילנות כשמוכר או מקדיש אילנות, אלא לג' אילנות ביחד, וכיון שכאן הקדישם בזה אחר זה, הרי כל הקדש אינו אלא על אילן אחד, ולכן

אין הקרקע הסמוכה לו כלולה בהקדשו.

לפיכך כשהוא פודה, פודה את האילנות בשווין [חק נתן עפ"י גמרא ב"ב עב].

ולא עוד, כלומר: ולא באופנים אלו בלבד — שאין הקרקע שביניהם קדושה כלל — נפדים בשוויים, אלא אפילו הקדיש תחלה אילנותיו שאינם נטועים כסדר נטיעת אילנות [שאין הקרקע קדושה מיד], ואחר כך הקדיש בנפרד גם את הקרקע, שאף על פי שיש לומר שכעת קדושים גם הקרקע וגם האילנות, ויפדו את האילנות אגב הקרקע. לא אומרים כך, משום שהולכים אחרי שעת ההקדש וכיון שלא התקדשו יחד הרי **כשהוא פודה: פודה את האילנות בשוויהן וחוזר ופודה את הקרקע לפי בית זרע הומר שעורים בחמשים שקל כסף.**

וקשה מהרישא של הברייתא על רב הונא, שמפורש ברישא שכשהקדיש את האילנות באופן שגם הקרקע קדושה עמהם [שהיו ג' אילנות נטועים כסדר נטיעתם] הרי זה פודה את הקרקע כדינה, והאילנות נפדים אגב הקרקע ולא כרב הונא שאמר שצריך לפדות גם את האילנות בפני⁽¹⁰⁾ עצמם.

ומפרשינן לקושיין: **וכי תימא לתרץ שהכא ברישא של הברייתא נמי פודה את האילנות בשוויהן וחוזר ופודה את הקרקע כדינה וכרב הונא, וזה שכתוב בברייתא "פודה בית**

מחומש.

ואם החרים לבדק הבית, כתב המנחת חינוך [שנו א] שבזה אין דין חומש כלל אלא רק במקדיש. אך הביא מהתוספות יום טוב שכתב

שגם בחרמי בדק הבית יש דין חומש.

10. תמה הגרי"ז, שהרי במקדיש שלשה אילנות לא מקדיש כלל את הקרקע, וכל מה שמתקדשת

סיפא של הברייתא: **ולא עוד, אלא אפילו הקדיש אילנותיו ואחר כך הקדיש קרקע, כשהוא פודה, פודה את האילנות בשווייהן, וחוזר ופודה קרקע, בית זרע הומר שעורים בחמשים שקל כסף. ועכשיו יקשה: ואי רבי שמעון היא, מדוע פודה את האילנות בפני עצמן ובשווייהן? ואמנם בשעת ההקדש לא התקדשו האילנות יחד עם שדה, אבל בשעת הפדיון הרי קדושים האילנות יחד עם הקרקע שהקדישה בנתיים, ואם כן: ליזיל בתר שעת פדיון, וליפרקו האילנות אנב ארעייהו, דהא שמעינן לרבי שמעון בברייתא לקמן דאזיל — לענין שדה שהיתה "שדה מקנה" בשעת ההקדש, ונעשית לפני הפדיון "שדה אחוזה" — בתר פדיון ונפדית כדין שדה אחוזה בשיעור קצוב, והוא הדין לענין אילנות שבשעת הפדיון קדושים יחד עם הקרקע היה לנו ללכת לפי רבי שמעון — לפי הפדיון.**

דתניא שלפי רבי שמעון הולכים לפי הפדיון: **מנין ללוקח שדה מאביו, שעכשיו היא אצלו שדה מקנה, והקדישה תחילה, ואחר כך מת אביו, וכל שכן אם מת אביו תחילה ואחר כך הקדישה דבשעת הקדשה כבר היתה שדה אחוזה ממש [ששדה שירשה מאביו הרי היא שדה אחוזה], מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה, לפדותה בשיעור קצוב ולא כשדה מקנה שנפדית בשויה?**

זרע וכו', אין זה לפדיון שניהם, אלא לפדיון הקרקע בלבד. **הא אין לומר כך, שהרי מדסיפא בברייתא [במקדיש שלא כסדר, או אילנות בזה אחר זה] פודה את האילנות בשווייהן וחוזר ופודה את הקרקע, מכלל דרישא לא פודה את האילנות אלא את הקרקע בלבד.**

אלא מתרצים את רב הונא: הא מני ברייתא זו רבי שמעון היא, דאמר במשנה המובאת לקמן — מקדיש בעין רעה מקדיש, והוא ודאי חולק על דינו של רב הונא, שאינו אלא מטעם דמקדיש בעין יפה הוא מקדיש וכמבואר לעיל. [ורב הונא שחולק משום שהוא סובר כמאן דאמר המקדיש בעין יפה הוא מקדיש].

[דתניא] דתנן [רש"י] שרבי שמעון סובר, מקדיש בעין רעה הוא מקדיש: המקדיש את השדה, הקדיש את כולה⁽¹¹⁾ כל מה שבתוכה, רבי שמעון אומר: המקדיש את השדה לא הקדיש אילנות כי בעין רעה הוא מקדיש, אלא הרוב המורכב ופדן השקמה, שהם זקנים וגדולים מאד ויונקים משדה הקדש יותר משאר האילנות, וכך מפורש בבבא בתרא.

ומקשינן עלה: **אי ברייתא זו ש"הקדיש שלשה אילנות" כרבי שמעון היא, אימא**

הקדיש את "כולן", ומפרש שזה ביחס למה שנזכר במשנה הקודמת שהמוכר את השדה לא מכר את האבנים והקנים שאינן לצורך השדה ועוד כמה דברים, ועל זה אומרת כאן המשנה שהמקדיש את השדה מקדיש גם את כל הדברים האלה.

הקרקע זה משום שהיא טפילה לאילנות ומתקדשת אתם, ובזה יש לומר שמודה רב הונא שהכל זה הקדש אחד ונפדה בשיעור הקצוב.

11. זוהי גירסת רש"י "כולה" ומפרש כל מה שבתוכה. אך הרשב"ם [בבא בתרא עא א] גורס

זה כמו מת אביו ואחר כך הקדישה. הרי מוכח שרבי שמעון אומר מסברא, שהולכים לפי שעת פדיון, והוא הדין שנלך לפי שעת הפדיון לגבי פדיית אילנות, שהוקדשה גם הקרקע שלהם לפני הפדיון — שיהיה פדיונם אגב קרקע בחמישים שקל כסף.

ודחינן: [לעולם רבי יהודה ורבי שמעון לא הולכים אחרי פדיון — לשון הגמרא ב"ב עא:], ורבי יהודה ורבי שמעון קרא אשכחו ודרוש, שמרבה בפירוש שיהיה דינה כשדה מקנה אף אם מת אביו אחר שהקדישה, וכמבואר בהמשך, אבל לגבי אילנות וקרקע הולכים לפי שעת ההקדש וכיון שקדשו האילנות בנפרד הרי הם נפדים בפני עצמם ולא אגב קרקע.

והיינו קרא: שאם כן שהפסוק "אשר לא משדה אחוזתו" בא למת אביו ואחר כך הקדישה, ורבי מאיר, לכתוב רהמנא: אם את שדה מקנתו אשר לא "שדה" אחוזתו, מאי "משדה" אחוזתו? שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה היא שנפדית "בערכך", יצאה זו שראויה להיות שדה אחוזה, שכך משמע הפסוק: ואם את שדה מקנתו, שאינה "מקצת" שדה אחוזה אז תיפדה "בערכך", אבל אם היא שדה אחוזה במקצת בשעת הקדש, שברגע אחד יכולה להיות שדה אחוזה [שהרי יכולה להיות לו שדה אחוזה אם ימות אביו לפני היוכל] נפדית כדין שדה אחוזה, ולעולם הולכים לפי שעת ההקדש. [בסוגית "הלוקח מאביו", גירסת הגמרא וביאורה, על פי רשב"ם בבא בתרא עב: , וכגירסת הב"ח שם].

תלמוד לומר: ואם את שדה מקנתו "אשר לא משדה אחוזתו" יקדיש וגו' ונתן את הערכך [היינו שויה], ודרשינן: שדה שאינה ראויה בשעת הקדש להיות שדה אחוזה בעתיד, וכגון שקנאה מאחר שאינו מורישו, היא זו שנפדית בשויה, יצתה זו שראויה בשעת הקדש להיות שדה אחוזה אם ימות אביו, שאינה נפדית בשויה [אם מת אביו קודם פדיון], דברי רבי יהודה ורבי שמעון.

רבי מאיר אומר: הפסוק לא בא ללמד דין זה, אלא: מנין ללוקח שדה מאביו, ומת אביו תחילה ואחר כך הקדישה, מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה? תלמוד לומר: ואם את שדה מקנתו "אשר לא משדה אחוזתו" וגו' ונתן את הערכך וגו', ודרשינן שדה שאינה שדה אחוזה כבר בשעת ההקדש, יצתה זו, שהיא שדה אחוזה בשעת ההקדש, שהרי עכשיו כבר נעשית לו אחוזה [ואף שהיא כבר קנויה לו בלי הירושה], אבל הקדישה ואחר כך מת אביו, סובר רבי מאיר שאינה כשדה אחוזה.

ומפרשינן לה: ואילו לרבי יהודה ולרבי שמעון, אפילו הקדישה ואחר כך מת אביו, שדה אחוזה היא! מאי טעמא? אי משום קרא ד"אשר לא משדה אחוזתו" קרא לכדרכי מאיר הוא דאתא, לאחוזתו ממש, ולא לראויה! ומריבוי אחד ["אשר לא משדה אחוזתו"], אי אפשר לרבות רק מה שיותר מסתבר לרבות, והיינו מת אביו ואחר כך הקדישה! אלא לאו משום דאזיל — רבי שמעון (12) — בתר פדיון, שאז היא שדה אחוזה. וממילא הקדישה ואחר כך מת אביו